

RAUHANVÄLITYS

SUOMEN SUUNTAVIIVOJA

*Acehin itsenäisyyttä ajanut sissiliike GAM ja Indonesian valtion edustajat saatiin presidentti Martti Ahtisaaren johdolla neuvottelupöytään, ja rauhansopimus allekirjoitettiin elokuussa 2005.
Kuva: Jenni-Justiina Niemi.*

Increase the Peace!

Erottuakseen joukosta pienen maan on oltava kekseliäs. Tarvi-
taan näkyvää, avointa ulkopolitiikkaa ja hyviä henkilösuhteita
kansainvälisillä kentillä.

Suomi tunnetaan maailmalla luotettavana, rakentavana ja us-
kottavana kumppanina. Tunnistamme itämisvaiheessa olevia
trendejä – sekä positiivisia kehityssuuntia että orastavia kon-
flikteja. Meiltä löytyy, onneksi, usein myös ratkaisuehdotuksia.

Siviilikriisinhallinta on yksi hyvä esimerkki suomalaisesta ”me-
nestystuotteesta”. Se on vakiintunut osaksi kansainvälisten
järjestöjen työtä konfliktien jälkihoidossa. Myös kriisinhallin-
taan liittyvän koulutuksen kehittämisestä – sekä sotilas- että
siviilipuolella – on tullut yksi kansallisista tavaramerkeistäm-
me.

Kansainvälisen kriisinhallinnan ytimessä on rauhanvälittä-
minen – paremman maailman rakentaminen sovittelemalla,
neuvottelemalla ja lisäämällä luottamusta konfliktien osa-
puolten välille.

Meillä on välitystyössä vuosien perinne. Näyttöjäkin löytyy.
Presidentti Martti Ahtisaaren huikea elämäntyö ja siitä tunnus-
tukseksi myönnetty Nobelin rauhanpalkinto on antanut Suo-
men toiminnalle maailmanlaajuisia näkyvyyttä.

Tämä ulkoministeriön selvitys kuvaa kansainvälisen rauhan-
välityksen toimintaympäristöä ja keinoja, joilla Suomi voi vah-
vistaa rooliaan. Meillä pitää olla kunnianhimoisia tavoitteita,
kuten se, että voimme puhua Suomesta rauhanvälityksen
suur- tai mallimaana.

Presidentti Ahtisaaren työ tarvitsee jatkajia!

Alexander Stubb
ulkoministeri

Sisällys

<i>Rauhanvälitys voi kasvattaa Suomen kansainvälistä painoarvoa</i>	7
<i>Välittäjä saattaa yhteen, ehkäisee ja lievittää</i>	8
<i>YK on kokenut rauhanvälittäjä</i>	9
<i>EU vahvistaa omaa välitystoimintaansa</i>	10
<i>Myös pienemmät järjestöt ja valtiot mukana työssä</i>	11
<i>Suomi voi ammentaa pitkästä kokemuksestaan</i>	12
<i>Mahdollisuuksien ikkuna auki Suomelle</i>	14
<i>Suomi vahvistaa omaa rauhanvälityskykyään</i>	15
<i>Suomi kehittää kansainvälistä rauhanvälitystä</i>	16
<i>Suomi osallistuu kansainväliseen rauhanvälitykseen</i>	17

Rauhanvälitys voi kasvattaa Suomen kansainvälistä painoarvoa

Pekka Haavisto osallistui EU:n Sudanin-erityisedustajana Darfurin rauhanneuvotteluihin 2005-2007. Kuva: Jussi Ojala.

Tämä ulkoministeriön selvitys on laadittu ulkoministeri Alexander Stubbin toimeksiannosta ja presidentti Martti Ahtisaaren myötävaikutuksella. Työssä on hyödynnetty laajalti alan kansallisia asiantuntijoita.

Selvityksen lähtökohtana on kaksi olettamusta:

- *Rauhanvälitys vahvistaa Suomen panosta kokonaisvaltaisessa kriisinhallinnassa ja konfliktien ennaltaehkäisyssä.*
- *Perinteidensä ja osaamisensa pohjalta Suomella on edellytykset kasvattaa kansainvälistä painoarvoaan rauhanvälityksen avulla.*

Selvityksen taustalla on pyrkimys herättää keskustelua käytännön keinoista, joilla vahvistetaan Suomen mahdollisuuksia tukea konfliktien ratkaisua ja tämän toiminnan avulla vahvistaa Suomen ulkopoliittista profilia.

Selvityksessä esitetyt suositukset jakautuvat kolmelle toimintalohkelle: kuinka vahvistetaan Suomen omaa rauhanvälityskykyä, kuinka Suomi voi kehittää kansainvälisiä rauhanvälitysrakenteita ja kuinka Suomi osallistuu suoraan rauhanvälitykseen.

Välittäjä saattaa yhteen, ehkäisee ja lievittää

Rauhanvälitys on kahden tai useamman osapuolen yhteen-saattamista, ja sen tavoitteena on neuvotteluteitse ehkäistä konfliktin puhkeaminen tai saada aikaan sovinto väkivaltaisen konfliktin ratkaisemiseksi. Rauhanvälitys on pitkälti prosessin ”auttamista” puolueettoman toimijan taholta.

Rauhanvälitys on ensimmäinen askel sovinnon tiellä. Sen kautta vaikutetaan konfliktin taustalla oleviin syvempiin ongelmiin ja pohjustetaan pidemmän aikavälin tukea poliittisten, taloudellisten ja yhteiskunnallisten instituutioiden rakentamiselle.

Rauhanvälitys täydentää Suomen kokonaisvaltaisen kriisinhallintapanostuksen sekä kehityspolitiikan keinovalikoimaa.

Parhaimmillaan rauhanvälitys ehkäisee konflikteja ennalta. Riittävän ajoissa käynnistetty rauhanvälitys saattaa vähentää konfliktien jälkihoidon kokonaiskustannuksia.

Lisäksi rauhanvälitys voi vaikuttaa konfliktin ja sen aiheuttamien tuhojen, pakolaisuuden syntymisen ja inhimillisten kärsimysten päättymiseen tai lieventämiseen.

Yhdistyneet kansakunnat, alueelliset järjestöt, kasvava joukko yksittäisiä hallituksia ja monet kansalaisjärjestöt panostavat rauhanvälitystoiminnan kehittämiseen.

YK:n pääsihteerin erityisedustaja ja Kosovon väliaikaishallinnon Unmikin johtaja Harri Holkeri raportoi tilanteesta turvallisuusneuvostolle 2003. Kuva: UN Photo / Mark Garten.

YK on kokenut rauhanvälittäjä

Etyjin puheenjohtajana vuonna 2008 toiminut ulkoministeri Alexander Stubb kertomassa YK:n turvallisuusneuvostolle Etyjin ja YK:n yhteistyöstä. Kuva: UN Photo / Devra Berkowitz.

Yhdistyneiden kansakuntien välitystoiminta voi perustua turvallisuusneuvoston toimeksiantoon tai YK:n pääsihteerin aloitteeseen niin sanottujen hyvien palvelujen tarjoamisesta.

YK:n rauhanvälitystoiminnan kehittämiseksi annettiin toimeksianto vuoden 2005 huippukokouksessa. YK-sihteeristön poliittiselle osastolle perustettiin välitystoiminnan tukiyksikkö, Mediation Support Unit MSU. Siellä suunnitellaan, kehitetään ja toteutetaan YK:n välitystoimintaa. Yksikön alaisuudessa toimii myös pieni asiantuntijoiden valmiusjoukko, joka on lähetettävissä kriisialueelle lyhyellä varoitusajalla.

Vuonna 2009 YK tuki välitystoimintaa yhteensä 26 kriisissä. Kohteet vaihtelivat perinteisestä rauhanvälitystyöstä (esimerkiksi Kypros, Länsi-Sahara ja Sudan) valtioiden sisäisiin konflikteihin (esimerkiksi Guinea ja Kenia) tai alueellisiin kysymyksiin luonnonvaroista (Keski-Aasia).

Alueelliset järjestöt ja Euroopan unioni ovat osoittaneet kiinnostusta YK:n osaamiseen omien välitystoiminnan rakentamisensa kehittämisessä.

Suomi tuki vuonna 2009 YK:n rauhanvälitystoiminnan tukiyksikköä 200 000 dollarilla.

EU vahvistaa omaa välitystoimintaansa

Euroopan unioni on vahvistamassa edellytyksiään rauhanvälityksen alalla. Unionin välitystoiminnan vahvistamista koskeva luonnos hyväksyttiin marraskuussa 2009. Se on laadittu EU:n turvallisuusstrategian (2003, 2008) pohjalta ja lähtee unionin jo olemassa olevista rakenteista. Esimerkiksi EU:n erityisedustajilla on merkittävä rooli välitystoiminnassa.

EU:lla on maailmanlaajuisena toimijana rauhanvälityksessä käytössään ennalta ehkäisevän toiminnan eri työvälineet: poliittiset, diplomaattiset, siviili- ja sotilaallisen kriisinhallinnan, kaupan ja kehityksen keinot. EU:n suuri poliittinen ja taloudellinen painoarvo, kokonaisvaltainen lähestymistapa sekä unionin laaja läsnäolo kentällä edistävät mahdollisuuksia toimia nopeasti.

EU kiinnittää huomiota rauhanvälityksen koulutukseen ja mahdollisen rauhanvälitystehtäviin valmiiden henkilöiden luettelon aikaansaamiseen. EU pyrkii järjestelmällistämään rauhanvälittämisessä tarvittavan tietotaidon keräämistä ja analysointia. Toimintansa kehittämässä unioni on tiiviissä yhteistyössä kansainvälisten kumppaneiden kanssa. EU:ssa on perustettu epävirallinen välitystoiminnan tukiryhmä, Informal Mediation Support Group MSG, jolla on keskeinen asema unionin välitystoiminnassa ja siihen liittyvässä verkostoitumisessa.

Suomi on aktiivisesti osallistunut rauhanvälitystoiminnan kehittämistä koskevaan EU-keskusteluun. Suomalaisella kansalaisjärjestöllä Crisis Management Initiativella CMI:llä on ollut keskeinen rooli EU:n rauhanvälitystoiminnan kehitystyön käynnistämisessä ja tukemisessa.

EU:n yhteisen ulkopolitiikan rakentamisessa otettiin uudenlainen askel talvella 2010, kun seitsemän maan ulkoministerit ja EU:n uusi ulkoministeri Catherine Ashton tapasivat Saariselällä ilman kireitä aikatauluja. Kuva: Eero Kuosmanen.

Myös pienemmät järjestöt ja valtiot mukana työssä

Tasavallan presidentti Tarja Halonen vieraili Liberiassa 2009 pidetyn naisjohtajien konferenssin yhteydessä Kirkon ulkomaanavun avustuskohteessa. Kuva: Antti Aimo-Koivisto / Lehtikuva.

Kansainväliset järjestöt toimivat aktiivisesti rauhanvälitystoiminnan kentällä. Suurimpien järjestöjen, kuten YK:n, EU:n ja Afrikan unionin, ohella myös Kansainyhteisön sihteeristö sekä jotkin alueelliset tai tiettyyn alaan liittyvät järjestöt kuten Länsi-Afrikan talousyhteisö ECOWAS, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö Etyj, Afrikan sarven maiden yhteistyöjärjestö IGAD ja Amerikan valtioiden järjestö OAS ovat kiinnostuneita kehittämään rauhanvälitystoimintaansa.

Useimmissa EU-maissa on ulkoministeriössä välitystoimintaa seuraava ja koordinoiva yksikkö tai henkilö.

Euroopan valtioista esimerkiksi Itävalta, Irlanti, Norja, Sveitsi, Ruotsi ja Turkki ovat olleet aktiivisia rauhanvälittäjiä.

Kansalaisjärjestökentällä toimii tuloksettaasti useita välitystoimintaa harjoittavia järjestöjä: esimerkiksi Accord, CMI, Henri Dunant Centre for Humanitarian Dialogue, Jimmy Carter Center, Kofi Annan Foundation ja Swisspeace.

Suomi voi ammentaa pitkistä kokemuksestaan

Merkittävä joukko suomalaisia Sakari Tuomiojasta Martti Ahtisaaren on työskennellyt korkea-arvoisissa rauhanvälitystehtävissä. Suomalaisia rauhanvälitystoiminnassa kunnostautuneita toimijoita ovat muiden muassa Harri Holkeri, Elisabeth Rehn, Helena Ranta ja Pär Stenbäck.

Presidentti Ahtisaaren Nobel-palkinto 2008 perustui pitkälti hänen saavutuksiinsa YK:n välitystehtävissä. Tunnustus vahvasti olennaisesti Suomen mainetta rauhanvälitystä tukevana maana.

Suomalainen CMI lukeutuu kansainvälisesti arvostettuihin välitystoimintaa harjoittaviin kansalaisjärjestöihin. Myös Kirkon ulkomaanavulla on merkittävää kokemusta rauhanvälitystoiminnasta.

Viime vuosina Suomi on ulkoasiainhallinnon kautta osallistunut rauhanvälitykseen tukemalla muun muassa Ahtisaaren toimintaa Acehin rauhanprosessissa ja CMI:n työtä Irakin konfliktin osapuolten lähentämiseksi.

Etyj-puheenjohtajana 2008 ulkoministeri Alexander Stubb toimi välitystehtävässä Georgian kriisissä.

Kansanedustaja Pekka Haavisto ja suurlähettiläs Heikki Talvitie ovat toimineet EU:n erityisedustajatehtävissä.

Suurlähettiläs Antti Turusen nimitys YK:n pääsihteerin Georgia-erityisedustajaksi sekä kansanedustaja Pekka Haaviston tehtävä ulkoministerin erityisedustajana Afrikan sarven kriiseissä ovat tuoreimpia osoituksia Suomen kiinnostuksesta rauhanvälitykseen.

Suomi on kehitysyhteistyömäärärahoihin merkittävällä tavalla tukenut rauhanvälitystä tai sitä tukevaa toimintaa. Esimerkkejä tuesta ovat

- *tuki Afrikan unionin rauhanvälitysrakenteiden vahvistamiseen (3 miljoonaa euroa)*
- *tuki Nepalin rauhanprosessille (3 miljoonaa euroa)*
- *Itä-Timorin kansalaisjärjestöjen konfliktinestoverkosto (175 000 euroa)*
- *Keski-Aasian maiden konfliktien ennaltaehkäisy (150 000 euroa)*
- *konfliktinehkäisyn ja kriisinhallinnan tuki Länsi-Afrikassa (400 000 euroa)*
- *tuki YK:n rauhanrakentamisrahastolle (2 000 000 euroa)*

YK:n pääsihteeri U Thant kutsui Sakari Tuomiojan YK:n välittäjäksi Kyproksen kriisiin vuonna 1963. Kuva: Lehtikuva.

Myös kansalaisjärjestöjen kautta on tuettu rauhanrakentamista. Kansainvälisellä tasolla on tuettu esimerkiksi International Crisis Groupin Afrikka-ohjelmaa 1 250 000 eurolla.

CMI saa vuonna 2010 ulkoministeriöltä tukea noin 1,5 miljoonaa euroa, joista suurin osa kohdistuu rauhanvälitykseen.

Lisäksi ulkoministeriön vuoden 2010 budjetissa on siviilikriisinhallinnan momentille laadittu käyttösunnitelma niin, että kokonaissummasta (yli 18 miljoonaa euroa) osoitetaan 400 000 euroa rauhanvälitykseen. Kaikkiaan Suomen kokonaisuusrauhanvälitystoimintaan on ollut useita miljoonia euroja vuosittain. Esimerkiksi Sveitsin rauhanvälitysbudjetti on 42,5 miljoonaa euroa (2010), Norjan 90 miljoonaa euroa (2009) ja Irlannin 715 000 euroa (2009).

Rauhanvälitys onkin Suomen mahdollisia vahvuusalueita kokonaisvaltaisessa kriisinhallinnassa. Välitystoiminnan järjestelmällisen kehittämisen avulla voi olla mahdollista luoda Suomelle niche, luonteva tehtävä, jonka avulla vahvistettaisiin Suomen myönteistä kansainvälistä mainetta

Mahdollisuuksien ikkuna auki Suomelle

Rauhanvälityksen kansainvälinen noste ja Suomen osaaminen tulee saada kohtaamaan. Kyseessä on ”mahdollisuuksien ikkuna”, jonka hyödyntämisellä Suomi osallistuu kansainvälisten konfliktien ratkaisuun ja samalla vahvistaa kansainvälistä asemaansa.

Historiansa ja osaamisensa pohjalta Suomella on hyvät edellytykset kehittää profiliaan rauhanvälityksen eturivin tekijäksi. Tämä edellyttää Suomen hallitukselta pitkäjänteisyyttä ja sitoutumista. Luonnollisesti ulkoministeriö joutuu tarkastelemaan kansallisten rauhanvälitysrakenteiden vahvistamista ottaen huomioon yleiset resurssitekijät ja paineet ulkoasiainhallinnon supistamiseksi.

Suomen johdonmukainen tuki YK:n rauhanvälitystoiminnalle ja tämän avulla rakennettu myönteinen mielikuva tukevat myös Suomen kampanjaa YK:n turvallisuusneuvoston jäseneksi 2013-2014.

Seuraavassa luetellaan toimia, joiden avulla Suomen rauhanvälitysasemaa on mahdollista vahvistaa. Suositukset on jaettu kolmeen ryhmään: kotimaan rakenteiden vahvistaminen, kansainvälinen toiminta ja suomalainen välitystoiminta.

*Kylän vanhin ja koulun rehtori olivat mukana, kun suomalaiset rauhan-
turvaajat jakoivat koulutarvikkeita koululaisille Afganistanissa.
Kuva: Heikki Saukkomaa / Lehtikuva.*

Suomi vahvistaa omaa rauhanvälityskykyään

Välitystoiminnan koordinointi, seuranta ja suunnittelu tulee ankkuroida läpileikkaavaksi osaksi ulkoministeriön ja edustustojen toimintaa. Toiminnan koordinointi riittävän korkealla tasolla - esimerkiksi suurlähettilästasolla - vahvistaa välitystoiminnan kansallista yhtenäisyyttä ja esiintymistä kansainvälisesti.

Rauhanvälitystoiminnan edistäminen edellyttää resursseja, joiden käyttö tulee järjestää ennakoitavalle ja kestäväille pohjalle. Nykyisin toimintaa rahoitetaan usealta eri momentilta. Käytännössä rahoitustarpeet jakautuvat kahteen luokkaan:

- *Rauhanvälitystä ja -prosesseja tukeva lyhyen varoitusaajan rahoitus, joka ei välttämättä täytä OECD:n virallisen kehitysapuluokituksen eli ODA-kelpoisuuden vaatimuksia. Tämän kaltaiseen toimintaan käytössä tulee olla joustavasti käytettäviä "nopean toiminnan varoja".*
- *Ennakoitava ja kehityspoliittikan käytäntöjä noudattava pitkän aikavälin rahoitus, esimerkiksi kansainvälisten järjestöjen tai tiettyjen rauhanprosessien tukeminen, joka voi tapahtua ODA-kelpoisista kehitysyhteistyövaroista. Tämä toiminta on hallituksen kehityspoliittisen ohjelman (2007) kehityksen ja turvallisuuden yhteyttä korostavan painotuksen mukaista, samoin kuin ulkoministeriön linjauksen "Kehitys ja turvallisuus Suomen kehityspoliitikassa" mukaista. Toiminta on jo nykyisellään varsin moninaista, mutta sitä voidaan edelleen kehittää.*

Osana oman toimintansa kehittämistä Suomen tulee hakeutua kumppanuuksiin välitystoiminnan "suurvaltojen", kuten Irlannin, Norjan, Ruotsin ja Sveitsin kanssa.

Suomen rauhanvälitykseen liittyvän tiedonvaihdon ja koordinaation parantamiseksi voidaan hyödyntää ulkoministeriön johdolla toimivaa turvallisuus- ja kehitysryhmää, joka voidaan avata valtioonhallinnon muille edustajille, tutkijoille ja kansalaisjärjestöille.

Ulkoministeriön ohella myös kansalaisyhteiskunnan eri toimijat kytetään valmistelijoina ja toimeenpanijoina välitystoimintaan.

Suomalaisen rauhanvälitystoiminnan jatkuvuuden ja ammattitaidon takaamiseksi tulee alan tutkimusta kehittää ja koulutusta lisätä sekä säännöllisesti tarjota kansallisille kohderyhmille. Tässä voidaan hyödyntää kansainvälisiä kumppanuuksia.

Rauhanvälitystoimintaan soveltuvista suomalaisista asiantuntijoista kootaan kansallinen verkosto, jota voidaan hyödyntää myös kansainvälisten järjestöjen tarpeisiin.

Suomi kehittää kansainvälistä rauhanvälitystä

YK:n ohella keskeinen viitekehys Suomen välitystoiminnassa on EU ja sen rauhanvälitystoiminta. Suomi panostaa jatkossakin EU:n rauhanvälitystoiminnan valmiuksien edistämiseen ja kehittämiseen.

Suomen jo rahoittaman Afrikka/Accord/CMI-hankkeen esimerkin mukaisesti jatketaan alueellisten ja muiden järjestöjen välitystoiminnan rakenteiden vahvistamista.

Ulkoministeriö pyrkii sijoittamaan rauhanvälityksen asiantuntijoita kansainvälisten järjestöjen palvelukseen. Tällaisia mahdollisuuksia ovat esimerkiksi asiantuntija- tai apulaisasiantuntijatasen tehtävät YK:n päämajassa ja kentällä. Suomalaisia pyritään saamaan myös EU:n erityisedustajatehtäviin, ja perusteilla olevassa EU:n ulkosuhdehallinnossa tavoitellaan rauhanvälitykseen liittyviä tehtäviä.

Hyödynnetään CMI:n asiantuntemusta kansainvälisten järjestöjen välitystoiminnan rakenteiden kehittämisessä.

Suomi tukee naisvälittäjien roolin lisäämistä ja naisten osallistumista rauhanprosesseihin YK:n turvallisuusneuvoston päätöslausemien 1325, 1820 ja 1888 mukaisesti.

Painotetaan naisten ja lasten aseman huomioimista rauhan-

välitystyössä. Varmistetaan, että niissä rauhanvälitystehtävissä, joihin Suomi osallistuu, on käytössä alan asiantuntemusta ja että konfliktialueilla usein jo valmiina olevaa naisten rauhantyön osaamista hyödynnetään.

Tutkitaan mahdollisuuksia panostaa välitystoiminnan kehittämiseen osana luonnonvaroista johtuvien konfliktien ratkaisua.

YK:n ihmisoikeusraportoijana toimineen Elisabeth Rehnin tarkkailumatkaa Bosniaan talvella 1996 seurasi 20 autolastillista kansainvälisiä toimittajia. Kuva: Martti Kainulainen / Lehtikuva.

Suomi osallistuu kansainväliseen rauhanvälitykseen

Suomi antaa suoraa diplomaatti-, asiantuntija- tai teknistä tukea meneillään olevaan rauhanprosessiin. Tämä voi tapahtua suorassa yhteydessä konfliktin osapuoliin tai esimerkiksi alueellisen järjestön tai kansalaisjärjestön välityksellä.

Suomi tukee EU:n korkean edustajan toimintaa tietyn rauhanprosessin edistämiseksi.

Suomi tarjoaa hyviä palveluita isännöimällä joko virallisia tai niin sanotun ”kakkosraiteen” keskusteluja konfliktiosapuolten välillä alueella tai Suomessa. Mallina voidaan pitää muun muassa CMI:n ulkoministeriön tuella järjestämiä Irak-keskusteluita Suomessa 2008, Itävallan panosta Länsi-Sahara-prosessissa 2009 tai Sveitsin fasilitoimaa Turkki-Armenia-sopimusta 2009.

Valmistellaan rauhanprosessin osapuolia neuvotteluihin tarjoamalla temaattista tai neuvottelukoulutusta ja kerrotaan asian kannalta merkityksellisistä ratkaisumalleista, kuten esimerkiksi Ahvenanmaan itsehallintomallista. Tämän avulla pyritään luomaan itse neuvotteluprosessille kehykset ja muokkaamaan osapuolten odotuksia realistisiksi.

Rauhanvälityksen parissa on tilaa erilaisille toimijoille: valtioille, kansainvälisille järjestöille, kansalaisjärjestöille ja yksilöille. Yhteistyö eri tahojen välillä on tärkeää, ja valtioiden tukea

muille toimijoille tarvitaan. Suomi voi koordinoida avaintoimijoiden eli hallitusten ja järjestöjen ”Friends of Mediation”-yhtävää.

Suomen Etyj-suurlähettiläs ja nykyinen YK:n pääsihteerin Georgia-erityisedustaja Antti Turunen antamassa medially lausuntoa Georgian kriisin aikana 2008. Kuva: Etyj.

*Etyjin puheenjohtaja ulkoministeri Alexander Stubb ja EU:n puheenjohtajamaan Ranskan ulkoministeri Bernard Kouchner tarkastelivat Gorin kaupungin tuhoja elokuussa 2008 Georgian kriisin keskellä.
Kuva: Dimitar Dilkoff / Lehtikuva / Afp Photo*

ULKOASIAINMINISTERIÖ
UTRIKESMINISTERIET

Rauhanvälitys – Suomen suuntaviivoja

ISBN 978-951-724-831-0

978-951-724-832-7 (PDF)

Ulkoasu: Ari Selonen

Painopaikka: Libris Oy, Helsinki 2010

441

014

Painotuote

PEFC™

PEFC/02-31-150